

Đi Thăm El Hodeidah, Yemen

Ngọc Hạnh

Thành phố El Hodeidah (Al Hudaydah) lớn thứ 3 Yemen, nằm phía Nam biển Hồng Hải. Vào thế kỷ thứ 19 dưới thời vua Ottaman thành phố phát triển, mở mang tốt đẹp. Năm 1961 không may hỏa hoạn làm hư hại, tàn phá tan hoang nhưng được Nga giúp đỡ xây dựng lại hải cảng mới rộng lớn hơn, chứa được nhiều tàu thuyền. Hodeidah còn là căn cứ hải quân Nga vào những năm từ 1970 đến 1980. Năm 1961 Nga xây con đường nối liền thành phố Hodeidah và Sanaa, dài 200 cây số, đi ngang qua núi cao hơn mặt biển 2900 mét và đi xuống thị trấn Sanaa (thủ đô Yemen), được xem là tài sản Unesco do kiến trúc cao và đặc biệt.

Hải cảng Hodeidah là cảng duy nhất ở North Yemen, phát triển nhanh và rộng lớn, có nhiều tàu hàng to chở đầy những thùng hàng, chất cao nghệu đậu nơi bến cảng. Du thuyền chúng tôi là tàu khách duy nhất. Bến cảng có nhiều kho hàng, xe cần cẩu và vô số thùng hàng to chồng chất lên nhau. Nhiều xe lớn nhỏ chạy ra vào. Từ boong tàu nhìn bến cảng thấy các xe cần cẩu chất những thùng hàng chồng kèn lên xe rất khéo léo. Những chiếc xe chở hàng dài ngoằn, to tướng, xếp hàng ở sân bến cảng. Người lái xe cần cẩu điều khiển cái máy cao lêu nghêu, nhấc thùng hàng to lên để thả xuống xe khác thật chính xác. Tưởng tượng nếu 2 cẩu cần cẩu sút ra, thùng hàng rơi xuống chắc mặt lộ nát bét hư hỏng. Khu vực bến cảng rộng mênh mông, trải nhựa sạch sẽ.

Hôm chúng tôi đến Yemen mặt trời mọc lúc 6 giờ 26 và lặn vào 5g40. Tháng 12 trời buổi sáng 72 độ và trưa 82 độ F. Khí hậu thật tốt, không quá nóng hay quá lạnh, trái với sự tiên đoán của chị bạn tôi cho là xứ sa mạc sẽ nóng nực lắm. Người Yemen phần đông gầy gầy, không thấy ai to béo, và da ngăm ngăm đen. Hầu như người trung niên nào cũng có râu mép. Thanh niên mặc quần tây, áo sơ-mi bỏ ngoài, người trung niên hay lớn tuổi, sinh viên mặc áo choàng trắng, đầu quấn khăn trắng, áo dài đến mắt cá chân, rộng thùng thình.

Thực phẩm: Món ăn cổ truyền là saltah, cừu, bò ăn với cơm, rau cải, bánh mì. Thường thức ăn có gia vị mật ong. Thức uống là trà pha chế đặc biệt và cà phê, Theo luật Islamic cấm không được uống rượu. Rượu chỉ được phục vụ trong các khách sạn quốc tế.

DU NGOẠN

Chúng tôi một số mua tour du thuyền xem thắng cảnh, một số mượn xe taxi hay xe van đi tự túc. Tôi theo nhóm đi tự túc. Xe chúng tôi chở được 6 người khách, có 2 vị nam nhi nên bọn phụ nữ chúng tôi an tâm. Tuy là xe taxi hay xe van nhưng là của nghiệp đoàn, một người lấy khách và điện thoại để tài xế tuần tự đem xe đến đón. Xe tự túc giá rẻ hơn nhưng không có người thuyết minh. Bác tài chỉ biết đại khái, không biết nhiều như hướng dẫn viên chuyên nghiệp. Xe chở chúng tôi đi ngang công thụ Yemen Port Co. có hàng rào sắt bao

quanh, bên trong hoa kiểng cỏ cây xanh tươi như các dinh tỉnh trưởng ở Việt Nam, trông cũng đẹp lắm.

<http://www.godtube.com/watch/?v=GKWWNNX>

Sau đó xe chạy một vòng cho xem các phố phường và chợ cá nằm cạnh bờ biển. Nhiều thuyền tàu đánh cá to nhỏ đậu dày đặc dưới bến. Có chiếc còn mới, có chiếc cũ. Chợ tuy lớn nhưng nhỏ hơn chợ Cầu Ông Lãnh Việt Nam. Khu vực chung quanh lối đi vào chợ có nơi ẩm ướt do nước rửa chợ. Chợ chỉ bán toàn là cá. Chúng tôi đến khoảng 11 giờ. Tài xế bảo nếu chúng tôi đến sớm sẽ

thấy nhiều cá lớn và chợ khô ráo hơn. Chợ còn nhiều cá to nhưng người mua không đông. Chợ cá này to nhất Hodeidah, là nơi buôn bán sầm uất, phần lớn cá bán sỉ. Bạn hàng đến đây mua cá và phân phối đi các nơi khác. Cá tươi lắm vì là bến đậu của tàu đánh cá từ biển về. Bữa đó cá còn nhiều trong chợ do tàu về muộn. Tôi thấy con cá như cá tra hay cá leo Việt Nam to quá, bề ngang khoảng 3 tấc, bề dài cả thước. Cá đuối cũng lớn, lần đầu tôi mới thấy lớn như vậy, đường kính đến 4, 5 tấc, cái đuôi dài ngoằng. Người ta không khứa sần từng miếng mà bán nguyên cả con. Có cả cua bể và tôm. Không thấy phụ nữ trong chợ cá. Phố phường gần chợ cá là phố lâu nhưng cũ, nước sơn phết loang lổ, hàng hóa lưa thưa, Đường xe chạy 2 chiều, bụi bám như tình nhỏ ở Việt Nam nhưng người đi đông đúc hơn.

Xe đưa chúng tôi đến một kiến trúc rộng lớn lắm nhưng cũ và hư hỏng nhiều. Tài xế bảo cách đây hàng 100 năm là nơi Tổng Thống Yemen cư ngụ và làm việc. Sau đó dinh thự trở thành pháo đài giữ gìn, chống kẻ xấu có ý định xâm lăng bằng đường biển. Leo lên lầu qua các bậc thang gạch cũ kỹ đến sân thượng có bờ tường cao hướng về biển. Nơi này còn di tích các lỗ châu mai, nơi đặt các khẩu đại bác. Đứng ở tường thành nhìn về biển khơi thấy tàu lớn nhỏ nhấp nhô ngoài biển. Kiến trúc này có rất nhiều phòng ốc nhưng đã hư hỏng vì thời gian. Tầng dưới có đường hầm dài 200 mét đi thông ra con đường khác, là nơi dùng để di tản trốn chạy an toàn, không sợ phát hiện khi nguy biến. Nơi giam giữ tội phạm nằm dưới mặt đất có bậc thang đi

xuống. Dĩ nhiên ngày nay chỉ là gian phòng trống rỗng nhưng chúng tôi không ai muốn xem di tích đó. Dinh thự này bỏ hoang phế rất lâu nay sửa sang lại. Trong sân gạch đá ngổn ngang, công nhân đang làm việc... Bên ngoài tường thành, trên vỉa hè rộng lót những tấm đá khoảng 4 tấc mỗi chiều. Những tấm đá này có thể đến cả 100 tuổi. Có mấy người trung niên Yemen, có râu mép, dáng gầy gầy trái miếng cao su rộng bày bán những nải chuối, bánh, thuốc hút, đồ chơi trẻ con v.v.. Cách đó một khoảng ngắn có một ông vô gia cư nằm trên miếng cao su, đắp miếng khăn cũ... ngủ. Gần ông ta có con mèo ngồi canh. Anh tài xế bảo lại gần người ngủ là con mèo sẽ gầm gừ đấy. Có thể mèo là con thú gần gũi nhất của ông ta.

Gần dinh thự cũ phố phường đông đảo sầm uất hơn. Các tiệm buôn bán các loại hàng hóa khác nhau, ti vi, tủ lạnh, máy hát, điện tử, tiệm vẽ quảng cáo, quần áo, tiệm nữ trang thủ công nghệ làm đồ dùng bằng bạc khéo léo. Họ làm "hàng nhái" khéo giống như thật. Những đồ dùng bằng gốm, đồ đan bằng tre, trúc, mây... Người đi lại đông đảo. Thịnh thoàng có mấy phụ nữ che mặt, chỉ chừa đôi mắt, ra vào các tiệm. Anh tài xế bảo ở Yemen con gái 15 tuổi ra đường phải mang khăn choàng che mặt. Già không cần mang mạng nữa nhưng vẫn mặc áo chùng đen.

Anh tài xế chưa vợ. Hỏi anh các cô che kín mặt thì làm sao kén vợ. Anh bảo cha mẹ chọn vợ cho. Sau khi ăn hỏi có thể thấy mặt cô cô gái. Nếu ưng thì cưới, còn không thì đường ai nấy đi. Con trai độ 9, 10 tuổi nếu ra đường ăn mặc tử tế: áo choàng trắng, mang thắt lưng da, đeo dao găm trước bụng nơi thắt lưng. Các cậu mang giày tươm tất. Bao dao thường bằng da hay bạc có chạm khắc hình nọ kia, hoa lá đẹp mắt. Nếu mặt âu phục thì không mang dao. Loại dao mũi cong cong. Tài xế cho biết đó là dao găm thật, bén lắm. Theo tập quán con trai được giáo dục từ nhỏ là phải mạnh dạn, can đảm, 10 tuổi được phép mang dao găm cài ở thắt lưng. Thanh niên, người lớn mặc áo choàng trắng, đầu quấn khăn trắng, mang dao găm khi có lễ hội. Ngày thường không phải mang dao găm theo người khi ra đường. Bao dao người lớn thường bằng bạc hay mạ bạc chạm trổ cầu kỳ, chiếu sáng lấp lánh rất đẹp.

Xe chạy đến chợ, tài xế thả chúng tôi xuống. Lúc này chúng tôi có người hướng dẫn tình nguyện đưa chúng tôi đi xem các nơi. Tài xế hẹn đón chúng tôi ở con đường khác. Xe không được đậu khu vực chợ, nơi người chen chúc đông quá. Tuy không xe nào được đậu quanh chợ nhưng rất nhiều xe hơi, xe gắn máy chạy lung tung, luôn lách tài tình, tưởng chừng tai nạn xảy ra dễ dàng. Xe hơi phần lớn bụi bám, xưa cũ, không thấy có xe mới. Không thấy đèn đường xanh đỏ. Vĩa hè trước tiệm buôn hay lề đường đông nghẹt người và xe bán hàng. Họ bán nước giải khát, kem que, trái cây khô và tươi, bắp, đồ chơi trẻ con... Chợ bày bán hàng hóa lẫn lộn, hàng nọ lẫn hàng kia,

bụi bặm: cây thuốc lá phơi khô, các loại lá, rễ cây.khô, hương liệu, bánh...Anh hướng dẫn du lịch đưa chúng tôi đến cửa hàng tơ lụa xong đến nơi bán nữ trang. Chúng tôi đi từng nhóm chỉ xem cho biết, không ai dám trả giá hay sờ mó vào món hàng nào, chỉ mong ra nhanh khỏi chốn đông người này.

Anh đưa chúng tôi ra khỏi chợ, luồn lách vào các ngõ ngách lát đá xanh nhỏ lâu đời, vỉa hè hẹp nhưng sạch sẽ. Đó là những tiệm bán quần áo, tranh, đồ thủ công nghệ, các tiệm nữ trang bằng bạc hay xương thú,. Mới nhìn tưởng như khu gia cư, vì thật ra có các tư gia trong khu phố này. Có nhiều con hẻm như thế, khi to khi bé, khi dài khi ngắn, vòng vèo như vào mê lộ. Có con đường thoạt nhìn không ai nghĩ là phía bên trong con hẻm có những căn phố lầu khang trang, xinh đẹp...

ĐỀN THỜ MUSLIM

Lòng vòng một lúc chúng tôi đến đền thờ Hồi giáo. Còn xa chúng tôi đã nghe tiếng kinh vang vang. Khi đến nơi mới biết họ gắn các máy phát thanh trên các cột cao vút nhô lên khỏi đền thờ (minaret). Tiếng kinh cầu nguyện vang rền tận ngoài phố. Đó là kiến trúc to lớn xinh đẹp nhất trong các phố tôi đi qua. Phụ nữ chúng tôi không được vào đền vì đang hành lễ. Hướng dẫn viên xin phép vắng mặt 5 phút. Trong lúc chờ đợi một người trong nhóm chúng tôi tò mò đến cửa đền nhìn vào bên trong và bỏ dép quỳ xuống thắm như mọi người. Hóa ra hướng dẫn viên tạt vào đền thờ làm lễ. Bên ngoài nhà thờ có mấy người trung niên mặc áo choàng trắng, đầu quấn khăn trắng, gao găm cài thắt lưng da to bản đi tới đi lui. Họ là nhân viên giữ an ninh trật tự ngôi đền, họ vui lòng cho các đoàn viên chụp ảnh chung với họ làm kỷ niệm. Trẻ con, người lớn ở khu vực gần đền thờ mặt mũi sáng sủa, tươi vui hơn người Yemen sống vùng chợ cá. Hướng dẫn viên đưa chúng tôi theo con đường vòng vèo khác đến nơi xe đậu.

Xe chạy qua vài con đường trong thành phố xong trở về du thuyền cho chúng tôi dùng cơm trưa. Du thuyền khuyên du khách không nên ăn uống ngoài phố, dù là trái cây, tốt hơn trở về tàu dùng cơm. Chúng tôi ăn trưa muộn hơn thường lệ nhưng thực phẩm an toàn và không tốn tiền sau hơn nửa ngày viếng thăm xứ sở có tiếng an ninh vì “ăn cắp sẽ bị chặt tay”.

Tôi đã được thấy hình chụp đứa bé Yemen ăn cắp bánh mì bị chặt tay, không biết có thật hay hình ghép. Nếu thật thì có quá đáng chăng? Tôi ước ao nước Việt Nam an ninh bảo đảm, mọi người có công việc làm ăn tử tế, đời sống sung túc, không còn tệ nạn cướp giật ngoài đường phố để thu hút du khách ngoại quốc, tăng thêm lợi tức cho dân nghèo...

Ngọc Hạnh

Trích trong quyển “Du Ngoạn Đổ Đầy III”